herpy

GEKKOER

Reticulate banded gecko

Coleonyx reticulatus

Coleonyx reticulatus er en sjælden, lys gulbrun og tæt plettet ørkengekko med et netagtigt mønster, som kun lever i Big Bend-området i det vestlige Texas og de tilgrænsende dele af Coahuila i Mexico. Den er nataktiv og har bevægelige øjenlåg. Arten holdes næsten ikke i fangenskab, og der findes kun lidt viden om pasningen.

Familie: Eublepharidae

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**14-17 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Ørken, halvørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**75 × 40 × 30 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-29 °C**
Hotspot	**32-34 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**30-40 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**40-60 dage** ved 27-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står ikke på CITES-listerne og ikke i bilagene til EU's forordning 338/97, så der kræves ingen CITES- eller EU-dokumenter ved køb og salg.

Om arten

Coleonyx reticulatus er en slank, forholdsvis kraftig gekko med store øjne, lodret pupil og lange tynde tæer. Som alle arter i familien Eublepharidae har den bevægelige øjenlåg og ingen hæftelameller under tæerne, og kløerne stikker kun med spidsen ud af skælskeden. Det adskiller den fra de fleste andre gekkoer, men ikke fra de øvrige arter i slægten *Coleonyx*.

Grundfarven er lys gulbrun til lyserød. Over hele ryggen ligger tætte små mørke pletter, der flyder sammen til et netagtigt mønster; heraf kommer artsnavnet, som betyder "netagtig". Nogle dyr har svage tværbånd. Ryggen er dækket af 13 uregelmæssige længderækker af forstørrede knopskæl, hvilket adskiller arten fra de to mindre arter *Coleonyx brevis* og *Coleonyx variegatus*, der mangler knopskæl. Arten er større end begge: kroppen måler omkring 8 cm fra snude til kloak, og med halen bliver et voksent dyr 14-17 cm. Vægt og levetid er ikke dokumenteret; de nære slægtninge kan blive op til 15 år.

Arten blev beskrevet i 1958 af W. B. Davis og J. R. Dixon fra et dyr fundet ved Black Gap i Brewster County, Texas. Den lever delvis i samme område som *Coleonyx brevis*, men kan kendes på størrelsen og det tætte mønster. Den kan give en svag, pibende lyd, når den tages op.

Arten er meget sjælden i fangenskab. I slægten er det især *Coleonyx brevis*, *Coleonyx variegatus*, *Coleonyx elegans* og *Coleonyx mitratus*, der holdes.

Udbredelse og levested

Coleonyx reticulatus har et lille udbredelsesområde i Chihuahuaørkenen. I USA findes den kun i Trans-Pecos i det sydvestlige Texas, hvor den er kendt fra to counties, bl.a. Big Bend National Park. Typelokaliteten, Black Gap, ligger i Brewster County omkring 760 m over havet.

I Mexico forekommer arten i delstaten Coahuila langs den anden side af Rio Grande. Arten regnes ikke for truet på verdensplan, men dens udbredelse er så snæver, at den er sjælden og lokal. Levestedet ligger afsides og er svært tilgængeligt, så den kendes mest fra få fund.

> **Oprindelig udbredelse:** USA og Mexico.

LEVESTED

Coleonyx reticulatus lever i det tørre, stenede og bakkede terræn i Chihuahuaørkenen i Big Bend-regionen. Klimaet er varmt og tørt med meget lidt nedbør, store forskelle mellem dag og nat og kølige vinternætter. Dyrene er nataktive og skjuler sig om dagen i sprækker og under sten.

Arten er knyttet til klippeterræn og lever af små leddyr.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Coleonyx reticulatus*. Tallene herunder er lånt fra de nære slægtninge *Coleonyx brevis* og *Coleonyx variegatus*, som lever i samme klima, og tilpasset den større størrelse.

Et par skal have et terrarie på mindst 75 × 40 × 30 cm (længde × bredde × højde), og et enkelt dyr kan holdes i 60 × 40 × 30 cm. Større er bedre. Det er bundarealet, der tæller, fordi dyret lever på jorden og i sprækker.

Som bund bruges en blanding af sand og fin grus i 5-8 cm dybde, så gekkoen kan grave. Fast bund som skiferfliser er også mulig, hvis en del af terrariet har et gravbart lag. Byg skjul af flade, stabile sten og korkbark. Tunge sten skal stå direkte på bunden af terrariet og ikke oven på bundlaget, så de ikke vælter, når dyret graver. Der skal være flere skjul, end der er dyr, både et varmt og et køligt.

Undgå tørret sphagnum og andre lange fibre i bunden, for de kan sætte sig fast i munden og give forstoppelse. Fjern ekskrementer dagligt.

TEMPERATUR

Arten har brug for en temperaturgradient. Der skal være en varm zone på 32-34 °C ved et skjul, mens resten af terrariet holdes på 22-29 °C. Om natten må temperaturen falde til 18-22 °C.

Varmen kommer bedst fra en varmemåtte under en tredjedel af bunden eller fra en varmepære med lav effekt, i begge tilfælde styret af en termostat med følerne i det varme skjul. Mål med digitale termometre med sonde. Varmekilden slukkes om natten. Om vinteren kan sunde, velnærede dyr få en hvileperiode på omkring otte uger ved 17-19 °C uden varme og uden fodring, som hos de beslægtede ørkenarter.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra et tørt klima, og den almindelige luftfugtighed i terrariet holdes på 30-40 %. Giv altid et fugtigt skjul i den kølige ende, fyldt med fugtig kokosfiber, hvor dyret kan skifte hud og hvor luftfugtigheden er høj. Hold det fugtigt, men ikke vådt, og udskift fyldet jævnligt.

Forstøv en enkelt hjørnezone af terrariet 1-2 gange om ugen, så der er dråber at drikke, og lad den tørre ud igen. Sæt desuden en lav skål med frisk vand i den kølige ende, som skiftes dagligt. Skålen vaskes en gang om ugen.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Coleonyx reticulatus er nataktiv og har ikke brug for stærkt lys. Et svagt UVB-lys over den varme side, med skygge og skjul i resten af terrariet, anbefales dog, fordi det giver en tydelig dag og nat og styrker D3-forsyningen. Brug et svagt rør til skyggedyr (Ferguson-zone 1), og sørg for, at dyret altid kan trække sig helt væk fra lyset.

Giv 12-14 timers lys om sommeren og 8-10 timer om vinteren. Glas og plast stopper UVB, så et vindue giver ikke UV, men kan gøre terrariet farligt varmt. Skift UVB-lyset hver 6.-12. måned efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Coleonyx reticulatus æder levende leddyr, og som alle gekkoer i slægten tager den det meste, den kan overmande. De bedste foderdyr er melorme, fårekyllinger og kakerlakker (fx dubia), og ungerne tager små fårekyllinger og larver af mørkebiller. Foderdyrene må ikke være større end afstanden mellem dyrets øjne.

Unge dyr fodres hver dag og voksne to-tre gange om ugen. Giv det, dyret æder på ca. 15 minutter, og fjern resterne, så foderdyrene ikke stresser gekkoen. Pudr foderdyrene let med kalk, og brug et kalk- og vitamintilskud med D3 hver anden til hver tredje fodring. Mange gekkoer i slægten spiser kalkpulver fra en lille skål, så sæt en skål med rent kalk i terrariet. Arter i slægten kan få en tyk hale, når de er velnærede; halen er dyrets fedtdepot.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hanner er uforenelige, og hunner kan stresse hinanden, så *Coleonyx reticulatus* holdes bedst enkeltvis eller som en han og en hun. Hold aldrig to hanner sammen.

Arten er sky, hurtig og skrøbelig. Hold håndtering på et minimum, og tag aldrig fat i halen, for den kastes let og vokser kun langsomt ud igen. Ved forstyrrelse kan dyret pibe svagt. Fodring med en blød pincet er en god måde at få kontakt uden at tage dyret op. Dagen tilbringes skjult, og aktiviteten kommer efter lysets slukning.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kendes på halerodens udposninger og på forskelle i porerne foran kloakken, men kønnene kan være svære at skelne hos unge dyr. Hos de nære slægtninge er kønnet bestemt af kønskromosomer og ikke af temperaturen under inkubationen; for *C. reticulatus* er det ikke undersøgt. Alder og vægt ved første parring er ikke dokumenteret for *Coleonyx reticulatus*. Vent, til dyrene er udvoksede og i godt huld.

PARRING

Avl af arten er ikke dokumenteret. Som hos de beslægtede ørkenarter følger sæsonen formentlig forårets længere dage og højere temperaturer efter en kølig vinterhvile. Sæt hannen hos hunnen, og tag ham ud igen, hvis hunnen er tydeligt stresset eller han bider. Giv hunnen ekstra føde og kalk gennem hele sæsonen.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 1-2 æg pr. kuld. Antal kuld pr. år er ikke dokumenteret, men de beslægtede arter lægger flere kuld efter hinanden i sæsonen. Stil en æglæggekasse med fugtig kokosfiber eller vermiculit i et skjul. Hunnen bruger meget energi på æggene, så hun skal have rigelig føde og kalk, og avlen stoppes, hvis hun taber sig.

INKUBATION

Æggene lægges forsigtigt over i en lille boks med fugtig vermiculit uden at vendes. Inkubér ved stabile 27-29 °C som hos de beslægtede ørkenarter. Svingende og høje temperaturer over 30 °C giver høj dødelighed hos fostrene. Inkubationstiden er ikke dokumenteret for arten; hos *Coleonyx brevis* og *Coleonyx variegatus* klækker æggene efter 40-60 dage.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er små og skrøbelige og ligner de voksne. Opdræt dem i små bokse med køkkenrulle eller sand, et skjul, et fugtigt skjul og en lille vandskål ved samme temperatur som de voksne. Giv små foderdyr, pudret med kalk, hver dag. Ungdyr holdes helst hver for sig for at undgå stress og utilsigtet parring.

Sundhed og typiske fejl

Coleonyx reticulatus har formentlig de samme svage punkter som de nære slægtninge. De typiske problemer er:

- For lidt kalk og D3, som giver bløde knogler og rystelser. Pudr foderdyrene og brug et svagt UVB-lys.
- Overophedning af det varme skjul. Brug altid termostat og en sonde i skjulet.
- Forstoppelse af bundlag, hvis dyret sluger det. Undgå lange, tørre fibre og giv fodring fra pincet.
- Hudrester på tæer og halespids ved for tør luft uden fugtigt skjul.
- Stress af håndtering eller manglende skjul, som giver appetitløshed og tabte haler.
- Pludseligt vægttab, hvor hele gruppen holder op med at spise. Det kan skyldes en smitsom sygdom, så syge dyr skilles fra de øvrige.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og bevæger sig livligt. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.